

## สาระสำคัญของพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นการนำหลักการในพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ มาบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับเดียว ประกาศราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๐ และให้ใช้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐) สรุปสาระสำคัญของกฎหมายได้ ดังนี้

### ๑. กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการกำหนดบริหารจัดการแร่ (มาตรา ๗)

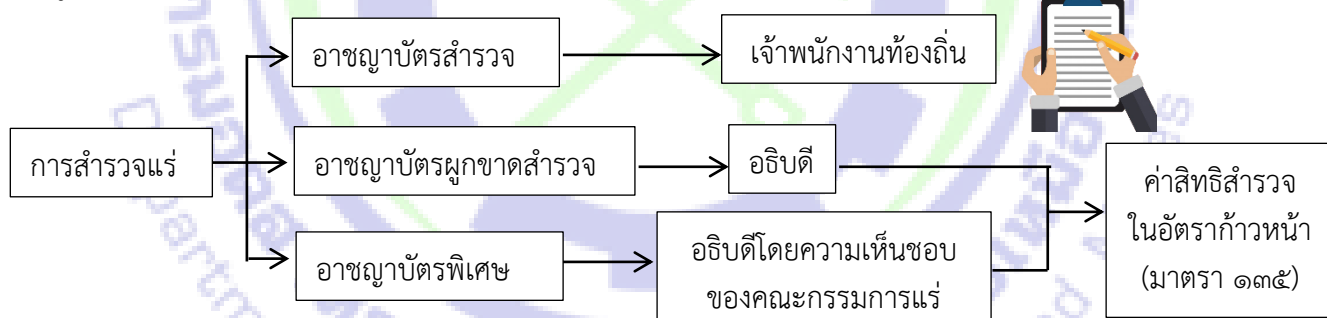
เพื่อให้การบริหารจัดการแร่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืน รัฐมีหน้าที่ต้องคำนึงถึงดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนอย่างรอบด้าน รวมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างรัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ทำเหมืองและพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม

### ๒. กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ (มาตรา ๑๗)

การจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ อย่างน้อยต้องประกอบด้วย การสำรวจทรัพยากรแร่ แหล่งแร่สำรอง การจำแนกเขตพื้นที่ศักยภาพแร่ พื้นที่หรือชนิดแร่ที่สมควรสงวนหวงห้ามหรืออนุรักษ์ไว้ และพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงที่จะกำหนดให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการแร่ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้ดุลยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน และให้มีการทบทวนแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ทุก ๕ ปี

### ๓. การอนุญาตให้สำรวจแร่

แบ่งอาชญาบัตรเป็น ๓ ประเภท คือ อาชญาบัตรสำรวจแร่ (มาตรา ๔๐-๔๑) อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ (มาตรา ๔๒-๔๕) และอาชญาบัตรพิเศษ (มาตรา ๔๖-๕๑) คือ



### ๔. การรับฟังความคิดเห็นและการทำประชาคม (มาตรา ๕๖)

กำหนดให้เมื่อมีการยื่นคำขอประทานบัตร และกำหนดพื้นที่คำขอแล้วโดยวิธีการรังวัดแล้ว ให้มีการปิดประกาศคำขอประทานบัตรในที่ที่เปิดเผย หลังจากนั้นให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่พื้นที่ที่ขอประทานบัตร

หากประชาชนในชุมชนไม่เห็นด้วยกับการทำเหมือง และผู้ออกประทานบัตรไม่สามารถวินิจฉัยให้ได้ข้อยุติ จะจัดให้มีการทำประชาคมของประชาชนในพื้นที่ที่ขอประทานบัตร



### ๕. การทำเหมือง (มาตรา ๕๓)

กำหนดให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการแร่ โดยการแบ่งประเภทการทำเหมือง และกำหนดผู้มีอำนาจในการออกประทานบัตรในเหมืองแต่ละประเภท ดังนี้

ประเภทเหมือง	เนื้อที่ (ไร่)/คำขอ	ผู้ออกประทานบัตร
เหมืองประเภทที่ ๑	๑๐๐	เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่จังหวัด
เหมืองประเภทที่ ๒	๖๒๕	อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่
เหมืองประเภทที่ ๓	ไม่ได้กำหนด	อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่



### ๖. กำหนดหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตร (มาตรา ๖๘) เช่น

(๑) กำหนดให้ต้องเสนอแผนฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ และการเผื่อระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในระหว่างการทำเหมืองและหลังจากปิด

(๒) แจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่โดยพลันในกรณีที่หลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำไว้สูญหายหรือถูกทำลายและต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรังวัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ใหม่

(๓) วางหลักประกันการฟื้นฟูพื้นที่การทำเหมืองตามแผนฟื้นฟูและการเยียวยาผู้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

(๔) การทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓ ต้องจัดทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อชีวิตร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก

### ๗. การทำเหมืองใต้ดิน (มาตรา ๙๑)

การทำเหมืองใต้ดินในระดับความลึกจากผิวดินเกินกว่าหนึ่งร้อยเมตร ให้ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือผู้มีสิทธิทำกินตามกฎหมายอื่นมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน

### ๘. การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่ (มาตรา ๙๔-๙๖)

ถ่ายโอนอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้อนุญาตหรือรับแจ้ง

### ๙. การแต่งแร่และการประกอบโลหกรรม (มาตรา ๑๐๘ และมาตรา ๑๑๓)

สามารถขยายหรือลดเขตแต่งแร่หรือเขตประกอบโลหกรรมได้ รวมถึงให้โอนใบอนุญาตได้



### ๑๐. กำหนดชนิดแร่ที่นำเข้าส่งออก (มาตรา ๑๐๔)

เพื่อประโยชน์ในความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือความปลอดภัยของประชาชน ได้กำหนดชนิดแร่และสภาพแร่ที่นำเข้าส่งออก โดยแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

(๑) แร่ที่ห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป

(๒) แร่ที่ต้องขออนุญาตนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป

(๓) แร่ที่ต้องแจ้งการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป

### ๑๑. การจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ (มาตรา ๑๓๑)

ให้ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย ผู้แจ้งการร่อนแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้รับใบอนุญาตครอบครองแร่ ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ และกำหนดให้มีคณะกรรมการประเมินค่าภาคหลวงแร่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่

### ๑๒. เงินบำรุงพิเศษ (มาตรา ๑๓๖)

ผู้ถือประทานบัตรต้องชำระในอัตราร้อยละห้าของค่าภาคหลวงแร่ที่ผลิตได้จากประทานบัตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาท้องถิ่น การศึกษาวิจัยด้านแร่ การปรับปรุงสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วตามหลักภูมิสถาปัตยกรรม และการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายแร่

### ๑๓. การพัฒนาและส่งเสริมการประกอบกิจการ (มาตรา ๑๓๗)

กำหนดมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคมได้รับการลดหย่อนค่าธรรมเนียมรายปี หรือบริการอื่น ๆ ภายใต้กรอบของกฎหมาย

### ๑๔. บทกำหนดโทษ (มาตรา ๑๕๓-๑๕๓)

กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด โดยเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งทางแพ่ง อาญา และทางปกครอง อาทิ



(๑) กรณีทำเหมืองแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือทำเหมืองในพื้นที่ที่ประทานบัตรกำหนด ห้ามมิให้ทำเหมืองนอกจากจะต้องรับผิดชอบทางอาญาแล้วยังต้องรับผิดชอบทางแพ่งด้วย

(๒) ให้อำนาจศาลกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ สำหรับความเสียหายต่อจิตใจอันเนื่องมาจากการประกอบกิจการแล้วส่งผลกระทบต่อร่างกาย สุขภาพ อนามัย

(๓) กรณีนิติบุคคลกระทำความผิด ถ้าการกระทำนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ผู้นั้นก็ต้องรับโทษด้วย

(๔) เพิ่มบทลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยทุจริต กระทำหรือไม่กระทำการใดโดยทุจริตเพื่อมิให้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด

(๕) กำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับเพื่อให้เกิดความรอบคอบและโปร่งใส กำหนดให้มีปรับเป็นรายวันในการกระทำความผิดบางฐานความผิด

